

V MATHARE VALLEY

Na podzim r. 1978 se bratr Roger z Taizé odebral se skupinou mládeže, reprezentující všechny kontinenty, do Afriky, kde několik týdnů bydleli mezi nejhudším obyvatelstvem v Mathare Valley, čtvrti bídy na předměstí Nairobi, hlavního města Keni. Následující líčení pochází od jednoho z účastníků, který pochází z Indie; napsal je ve formě dopisu přátelům koncilu mladých v Polsku.

Drazí přátelé v Polsku,

severní hranici města Nairobi tvoří řeka Mathare. Její kalné, tmavočervené vody se zařezávají do rovinného terénu hlubokým údolím. Na severním břehu řeky, v dálce asi pěti km, vyrostly v šedesátých letech obrovské slums. Skládají se z řady vesniček, očíslovaných po vojenském způsobu I, II, III, IV A, IV 3 atd. Jistá indická rodina, jež bydlí v naší vesničce – vesničce č. II – nám říká: „Kdybychom sem byli přišli v r. 1952, byli bychom prvními obyvateli v okolí; tady byla ještě zelená louka“. Dnes tu v 7 vesničkách žije asi 100.000 lidí. Pohled ze severního břehu údolí je fascinující. Nekonečná řada baráků, vtisknutých do údolní stráně, mezi řekou a horním okrajem údolí. Jednu vesnici od druhé oddělují nevelké nezastavěné prostory. V nejbohatších vesnicích jsou baráky postaveny z neopracovaných prken a jsou pokryté vlnitým plechem. Směrem na východ jsou vesničky stále ubožejší. Nejčastějším stavebním materiálem jsou tu kartony, obyčejný plech a plachty z umělé hmoty.

Naše skupina obývá jeden takový dřevěný domek ve vesničce II, na hlavní třídě. Přímo uprostřed, zrovna před našimi dveřmi, je velká halda páchnoucích odpadků. Stav veřejných záchodů, umístěných na druhé straně ulice, lépe nepopisovat. Voda je tu luxus. Je nutno ji v blízkém nákupním středisku kupovat na vědra. Podobná smetiště a podobně vypadající záchody potkáváme v pravidelných odstupech podél celé ulice. Typický domek ve vesničce nemá víc než 7–10 m². Často v takovém domku bydlí dvě dospělé osoby a šest i více dětí. V období dešťů se vesnička mění v jezero bláta, protože tu není žádná kanalizace.

Čím se zabývají obyvatelé vesničky? Nejlépe postavení mezi nimi mají stálá zaměstnání v obvodu bydliště. Jiní se zabývají drobným řemeslem nebo obchodem. Na hlavních ulicích najdeme malé, nuzné krámky, kde se prodávají hlavně potraviny a domácí potřeby. Prodejem se zaměstnávají hlavně ženy. Nad krámky jsou „reklamní“ nápisy: Kiosk se zeleninou a dobrou obsluhou, Hotel Mugovrise – blesková obsluha nebo Malý, šťastný, pohostinný bar. Truhláři, krejčí, holiči a prádelny fungují i na ulici... Ale nejrozvinutějším „průmyslem“ ve všech vesničkách Mathare Valley je nelegální destilace alkoholu. Jako suroviny k výrobě se užívá kukuřičné pivo. Všechno se odbývá na břehu řeky, jejíž voda ochlazuje destilační plyny. Jiným zdrojem výdělku jsou pro mnoho lidí ze slums krádeže, přepadání a prostituce.

Mathare Valley má místa, kde panuje především násilí. Po západu slunce se tu nikdo, kdo není obyvatelem oblasti, neodvážá vyjít na ulici. Ve tmě (na ulicích není veřejné osvětlení) začínají opilci rvačky z nejnicotnějších příčin. Obyvatelé Nairobi, kteří znali náš záměr usídlit se v Mathare, nám to rozhodně rozmlouvali. My však riskujeme a dostává se nám za to stonásobné náhrady. Chudí nás přijímají s otevřenou

náručí. Po čtyři týdny našeho pobytu stále slyšíme projevy díky za to, že tu prostě jsme.

Náš domek se skládá ze dvou malých místností, kde pracujeme, vaříme, spíme, jíme a třikrát denně se modlíme. Na nábytek tu není místo. V jednom rohu jsme zřídili místo pro modlitbu: obraz Matky Boží, dřevěný kříž a Nejsvětější svátost. Holou zem (mlat) jsme vystlali bambusovými rohožemi. Den začínáme mší svatou, kterou denně v 7.30 slouží kněz z Indie. Naše skupina má 25 osob, jež reprezentují 16 zemí celého světa. Jsou tu mezi námi bratři z Taizé, mladí, kteří se tam zdržují delší dobu, připojují se k nám i mladí obyvatelé Mathare, Afričané; je tu i bratr Roger, který dorazil jako jeden z prvních.

Po mši a snídani se rozcházíme za svým zaměstnáním. Někteří zůstávají doma, jiní v malých skupinách navštěvují různé křesťanské obce v místě. V samotné Keni najdeme kromě katolické a reformované církve mnoho set různých křesťanských seskupení. V neděli se ve vesničkách objevují kazatelé, kteří hlásají chudému obyvatelstvu nauky svých sekt. Nejnápadnější jsou představitelé nezávislé africké církve. Muži i ženy jsou oblečeni do bílých šatů s kříži na prsou. Táhnou ulicemi Mathare Valley s korouhvemi a bubny. Ti z nás, kteří zůstali doma, se zabývají korespondencí a přípravou textu z Afriky, který se má poprvé číst v Notre-Dame v Paříži 20. prosince. Nákupy a odesílání zásilek v tak skromných podmínkách stojí rovněž hodně času a námahy. Bratr Roger zůstává vždy poblíž domku. Píše, přijímá hosty, kterých přichází z oblastí mimo Mathare nemnoho vzhledem k hrozícímu nebezpečí, sám navštěvuje rodiny z okolí. Díky svému velkému daru porozumět situaci lidí, vcítit se do jejich rozpoložení, se podílí na jejich životě a získává nám jejich srdce.

Ještě je třeba říci něco o dětech. Náš domek je neustále obležen spoustou černých dětí. Jsou radostné, hlučné a každou chvíli ochotné tropit žerty, přes tu bídu, která je jejich každodenním chlebem. V jejich očích se však přesto někdy zahlédne smutek, beznaděj, ba únava. Jejich vzezření, vážnější než vzezření jejich vrstevníků v jiných zemích, vyjadřuje víc než slova. Toto vzezření mluví o tragédii jejich života. Narodili se zde, v bídě slums, a nikdo neví, kolik z nich pozná jiný život, a kolik jich už za několik let upadne do alkoholismu, zločinu, nebo skončí ve vězení? Ale přesto právě tyto děti mění špinavé, smutné slums v místo jasné, vpravdě radostné.

V poledne se všichni znova scházíme k modlitbě. Pak je oběd, krátký odpočinek a znovu se vracíme ke svým zaměstnáním. Odpoledne se ve skupinách scházíme a diskutujeme o připravovaném textu. Okolo šesté hodiny začíná na slums klesat tma. Abychom mohli pokračovat v práci, musíme zapálit několik naftových lamp. Stále nás rozptyluje hluk: tranzistorové přijímače, křik dětí i dospělých, kdákání slepic, bečení koz

Okolo sedmé hodiny se domek znovu naplní dětmi. Tou dobou se koná krátká modlitba speciálně pro ně. Pak začíná naše další, večerní modlitba. Přerušují ji dlouhé chvíle tiché adorace. Společná modlitba se skládá ze žalmů, zpěvů, kánonů, čtení biblických textů. Je pozoruhodné jak je člověk odolný, že v sobě může vytvořit vnitřní klid navzdory hluku zvenčí. Po modlitbě ještě krátké, jednoduché posílení a pak se naše dvě místnosti mění na ložnice. Na zemi se rozkládá houně a tak spíme jeden

vedle druhého. Ale napřed ještě každodenní rituál vyprovázení děvčat ze skupiny do jisté italské rodiny, jež bydlí poblíž Mathare. To se odbývá vždy s eskortou místních spřátelených Afričanů, z nichž jeden je boxer. Na vesnice zvolna padá ticho a noc polyká všechna zklamání a naděje lidí.

Změní něco náš pobyt v Mathare Valley? Chceme my sami něco změnit? Nic. A všechno. Náš pobyt v Mathare je pokračováním podobných pobytů v slumech Kalkuty a Hongkongu v letech 1976 a 1977. Po odjezdu naší skupiny, tj. po Vánocích, zůstanou na místě tři bratři z Taizé. Tak se náš pobyt prodlouží o několik následujících let.

Můžeme říci, že už za 4 týdny padla řada bariér, jež nás původně dělily: různost v barvě pleti, zeměpisný původ, materiální postavení atd. Pro nejbližší okolí jsme se stali téměř plnoprávními členy místní společnosti. Vzájemně jsme se pozorovali a zakusili, že jsme si rovni před Bohem, že každý z nás je stejně jeho dítětem, že v Kristu jsme si bratry a sestrami. To všechno bylo možné vlastně proto, že jsme tu pobýli bez záměru vyplnit nějaký speciální plán, projekt, pouze jako chudí mezi chudými. Neznamená to, že bychom si neuvědomili nebo ignorovali základní potřeby těch lidí, jako je dostatečná výživa nebo bydlení důstojné člověka...

Pokud jde o sociální pomoc, něco se v Mathare dělá. Ale kdo se na ty lidi obrátí se slovy lásky a s otevřeným srdcem? Kdo se odváží jim říci: je lhostejné, kdo jsi, jak žiješ, zda z prostituce nebo vloupání, Bůh tě miluje, Bůh, který je laskavý a milosrdný, Bůh tichých a pokorných srdcem?

S nejsrdečnějšími pozdravy Váš bratr v Kristu Moiz.